SVOBODA **СВОБОДА**
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 51. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 17, 1994. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 17-го БЕРЕЗНЯ 1994. Ч. 51. РІК CI.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПРИСТУПАЄ ДО РЕФОРМ

Київ (Р. Руденко). — Тут у понеділок, 14-го березня, відбулося засідання Кабінету Міністрів України під головуванням Президента Леоніда Кравчука.

Основне питання, яке розглянули члени Уряду, це проєкт програми структурної перебудови економіки з метою виходу з гіперінфляції. Обговорено також стан весняно-польових робіт, ряд проєктів законів та підсумки офіційної візити української делеґації до ЗСА, де підписано договір між двома країнами про взаємний захист інвестицій, українсько-американську підприємчу активність, дружбу і партнерство, торгівлю, ядерну безпеку і заяву про наміри співпраці між міністрами сільського господарства України і ЗСА щодо проведення сільськогосподарської експертизи.

Президент Кравчук повідомив, що мета його майбутньої зустрічі з Річардом Ніксоном — справа закордонних інвестицій. Це питання обговорювалося під час його офіційної візити до ЗСА. За словами Л. Кравчука, 450 біл. дол. на рік ЗСА інвестують за кордон через приватні фірми. Для того, щоб капітал отримати, сказав Президент, Україна має створити всі умови для захисту інвестицій і для ринкових реформ. „Економіку України без інвестицій підняти неможливо", — сказав голова української держави.

На засіданні зазначалося, що Україна могла б продавати гелікоптери і вантажні автомобілі Кременчуцького заводу. Під час перерви Президент і члени Уряду оглянули нові моделі автовантажівки згаданого заводу. По закінченні засідання Президент Кравчук сказав кореспондентам, що розглянута програма ще не є компактним документом, а лише концептуальним варіянтом. Програма розрахована на 20 років і здійснюватиметься в трьох етапах: стабілізація економічної ситуації за рахунок гальмування інфляції; інвестиція грошей у пріоритетні економічні програми; визначення внутрішніх джерел фінансування.

Заступник міністра економіки Володимир Науменко розповів, що за 15—20 років плянується зменшити вагу металюргійної продукції із 45 відсотків до 25 відс. і збільшити вагу хемічної промисловости з 24 відс. до 34 відс., змінивши сьогоднішню деформовану структуру виробництва. Інший заступник міністра економіки Леонід Мінін сказав, що програму структурних змін в Україні не демонстровано фахівцям з Міжнародного валютного фонду та Світового банку перевіряли... конструкції і розвитку. На його думку до міжнародної експертизи треба підходити обережно: „У Німеччині своє бачення майбутнього промисловости України, ніж у нас".

Президент України зазначив, що в наслідок українсько-американських офіційних переговорів готується 70 проєктів, вартістю 2.5 більйона долярів; отримати від ЗСА допомогу можна тільки на конкретні проєкти, а не на заклики.

О. Баюл отримала цінні подарунки

Дніпропетровське (Р. Руденко). — Тут у понеділок, 14-го березня, в приміщенні обласної державної адміністрації відбулася пресова конференція світової і олімпійської чемпіонки Оксани Баюл.

Голова Дніпропетровської обласної державної адміністрації Павло Лазаренко повідомив, що Оксані присвоєно звання почесної громадянки Дніпропетровського і вручив їй відповідний диплом. О. Баюл стала дев'ятою серед почесних громадян міста. Таким званням свого часу втішалися Леонід Брежнєв та Володимир Щербицький.

П. Лаpазенко вручив О. Баюл ключі від закордонного авта „Опель", а представник Дніпропетровської Міської Ради Віктор Меркушів подарував їй кожушок із дорогого хутра (норка).

О. Баюл висловила велике задоволення таким теплим прийняттям у рідному місті і сказала: „Я пишаюся і щаслива тим, що привезла Україні першу золоту медалю". Фіґуристка розповіла, що 10 днів тренуватиме і готуватиме нову програму, найближчим часом виїде на дальше тренування до Лас Веґасу. Після 12-ти квіт розпочнеться її турне по Америці, під час якого вона відвідає 36 міст. Пізніше вона ме участь у святкуванні 50-річчя з дня створення Південного машинобудівного заводу і виїде на змагання доброї волі до Санкт Петербурґу.

Тренер фіґуристки Гали-

О. Баюл

на Змієвська, яка також є прибраною матір'ю Оксани, висловила побажання, щоб тренувальна база з фіґурної їзди на льоду була в Дніпропетровському, де, на думку Змієвської, є кращі можливості, ніж в Одесі.

О. БАЮЛ НЕ ЗМАГАТИМЕТЬСЯ

Ню Йорк. — Оксана Баюл, 16-літня українська чемпіонка світу, не зможе захищати свого звання на мистецтвах світу у фіґурній їзді на льоду, які відбудуться в Японії, починаючи 22-го березня. О. Баюл, яка здобула також золоту медалю на зимовій Олімпіяді цього року в Ліллегаммері, Норвегія, потерпіла контузію спини під час тренування на Олімпіяді у зударі з іншою фіґуристкою і ця контузія потребує часу до вигоєння.

Серби зацікавилися боснійською федерацією

Београд. — Як інформує агентство Ассошіейтед Пресс, в понеділок, 14-го березня, лідер боснійських сербів Радован Караджич зробив першу від початку війни на Балканах миролюбну заяву, запевнивши, що він і його законодавці зацікавилися пропозицією З'єднаних Стейтів про можливість створення в Боснії федерації.

Боснійські серби нібито також мають намір вступити до неї, якщо їм буде дозволено підтримувати тісні зв'язки зі сусідньою Сербією. Р. Караджич сказав, що його уряд готовий розпочати переговори з хорватами про передіп території, які були загарбані сербами за два роки війни.

Як відомо, війна в колишній Югославії почалася саме з того, що серби захопили третю частину території Хорватії, яка проголосила свою незалежність від югославської федеративної держави. Після шестимісячної війни миротворчим силам ООН вдалося невтралізувати воєнні дії в Хорватії, однак політичного розв'язання до цього часу не досягнуто.

Тепер серби вирішили не стояти осторонь федерації, про створення якої було повідомлено цими днями у Відні. У федерації увійшли хорвати і мусулмани. Мусулмани навіть згодилися прийняти грошову систему хорватської республіки і розбудовувати спільну економіку.

Спостерігачі підкреслюють, що Р. Караджич тим часом пропонує заснувати федерацію, стрижнем якої буде Сербія, оскільки сербське населення проживає, мовляв, і в Хорватії, і в Боснії. Хорвати і мусулман це не може не занепокоювати, вони побоюються, що федерація за сербським проєктом буде дуже подібною до попередньої, тобто панівна роля в ній знову буде належати сербам.

Чикаґо вшанує 100-ліття УНС концертом

Чикаґо (С. Голяш). — Чикаська Округа УНСоюзу готується до гідного відзначення 100-ліття найстаршої української установи — Українського Народного Союзу.

Покликаний Комітет очолила Ґльорія Пашен, заступниця головного предсідника. Святкування відбудуться в неділю, 17-го квітня ц. р., в залі Сентер Іст, 7701 норт Лінкольн аве., у Скокі Ілл. У великому концерті візьме участь Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка, відомий соліст Павло Плішка, хор „Сурма" та місцеві солісти.

Комітет просить цілу громаду Чикаґо та стейту Іллиной вшанувати заслужену установу — УНСоюз.

ЗСА НЕЗАДОВОЛЕНІ ПОЛІТИКОЮ РОСІЇ

Владивосток, Росія. — Під час зустрічі тут державного секретаря ЗСА Воррена Кристофера з міністром закордонних справ Росії Андреєм Козиревим, сторони обмінялися рядом не дуже приємних думок. Москва і Вашінґтон повинні докласти взаємні зусилля, щоб узгіднити свої становища щодо багатьох питань.

А. Козирєв сказав, що хоч Росія тепер переживає великі економічні труднощі, вона не має наміру відмовлятися від своєї попередньої ролі на світовій арені і впливу на розвиток тих чи інших політичних процесів. Розмова головним чином йшла про вплив Росії на миротворні зусилля Заходу на Балканах і Близькому Сході. В. Кристофер підкреслив, що зовнішня політика Росії все більше віддзеркалює успіхи націоналістичних сил на внутрішньополітичній арені, що не завжди відповідає духові колишніх відносин Москви і Вашінґтону.

Газета „Ню Йорк Таймс" пише, що недавня зустріч у Владивостоці стала дипломатичною перемогою Козирєва, який у лютому відмовився від зустрічі з Кристофером у Вашінґтоні. Зустріч була запропонована після того, як НАТО висловив готовість нанести повітряні удари по сербських позиціях навколо Сараєва, якщо серби не відтягнуть від міста свою артилерію до визначеного терміну. Рішення НАТО було прийняте без консультацій з Москвою і без схвалення Ради безпеки ООН, в яку входить Росія. Згоду на нанесення ударів НАТО дав генеральний секретар ООН Бутрос Бутрос-Ґалі.

В. Кристофер у свою чергу висловив незадоволення, що Козирєв без погодження з Вашінґтоном побував у Тунісі і взяв участь у переговорах з керівниками Палестинської визвольної організації, поставивши під загрозу переговори про мир на Близькому Сході, які перебувають під постійною контролею Вашінґтону.

ВШАНУЮТЬ Д. ГУМЕННУ

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук у ЗСА разом із Православним Сестрицтвом катедри св. Володимира в Ню Йорку влаштовують вшанування письменниці Докії Гуменної у зв'язку з 90-річчям від дня її народження. Вшанування відбудеться у неділю, 20-го березня, о год. 2-ій по полудні в приміщенні УВАН, 206 захід 100-та вул. в Ню Йорку. Слово виголосить д-р Наталія Пазуняк. Телефон для інформацій (212) 222-1866.

У ВАРШАВІ ЗОРГАНІЗОВАНО НТШ НА ТЕРЕН ПОЛЬЩІ

Варшава (НТШ). — Минулого місяця відбулися у Варшаві Установчі Збори Наукового Товариства ім. Т. Шевченка в Польщі, в яких взяли участь 23 науковці. Відбулася обширна дискусія над проєктом статуту під час якої обговорено мету й завдання польського НТШ. Ухвалено основні документи, що до створення Товариства, та вибрано Управу в такому складі: С. Козак — голова, Г. Хинчевська та С. Заброварний — заступники, М. Юрковський — науковий секретар, М. Лесів — голова Філологічної секції, Р. Тожецький, голова Історичної секції.

Під цю пору іде підготова до офіційної реєстрації товариства в польських урядових чинниках. Таким чином рішення Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка ухвалене на засіданнях, що відбулися літом 1990 року у Львові про заснування наукових товариств на терені Европи, входить в життя.

В Україні

(З інформації УНІАР)

КИЇВ. — Представник Кабінету Міністрів Володимир Мельник, який відповідає за зв'язки з країнами СНД, повідомив, що у квітні керівники країн СНД розглянуть проєкт угоди про приєднання України до угоди про створення економічного союзу в межах СНД на правах асоційованого члена. За словами В. Мельника, проєкт, підготовлений українськими експертами, вже розглянули і схвалили члени координаційно-консультативного комітету СНД 1-2-го березня. Проте Мельник не виключає, що текст проєкту угоди, який передбачає для асоційованого члена економічного союзу більшу свободу вибору, може бути змінений.

СЕВАСТОПІЛЬ. — Народний депутат Верховної Ради Криму, депутат Севастопільської Міської Ради, лідер проросійського „Народного собрания" Севастополя Олександер Круглов на зборах севастопільського відділу Російської партії Криму 13-го березня повідомив про створення у Севастополі нового блоку „Севастопіль-Крим-Росія". Крім Російської партії Криму до блоку мають увійти Російська громада Севастополя, товариство „Єдинство" та організація „Екологія і життя". С. Круглов разом з однодумцями, готує для опублікування програму заяву блоку.

ТЕРНОПІЛЬ. — Під час обговорення проблем приватизації державного майна в області констатовано, що у 1993 році на Тернопільщині приватизовано 29 малих підприємств, а цього року на черзі уже 40. Майна буде продано майже на 566 біл. карб. — переважно за рахунок сертифікатів. Представник Президента Борис Косенко сказав, що трудові колективи приватизують свої підприємства фактично „за безцінь". Обласну друкарню — чотири поверхи недавно відновленого будинку — з новим обладнанням збираються здійснювати за 500 міл. карб., тобто за ціну автомобіля „Волга". Тернопільський порцеляновий завод уже продано за дві „Волги", через що держава несе втрати. Тому, на думку Косенка, продавати треба лише тоді, коли існує гарантія поліпшення праці підприємства, але в основному практикувати винайм з викупом.

В АМЕРИЦІ

ВЕБСТЕР ГАББЕЛ, один із давніх приятелів президента Билла Клінтона та його дружини Гілларі Родгам-Клінтон, зрезиґнував із свого становища заступника генерального прокуратора ЗСА. Він сказав, що залишає це становище з уваги на те, щоб заощадити Президентові непотрібних неприємностей. Нещодавно В. Габбелла оскаржено у надто високих рахунках представлених його колишній адвокатській фірмі за його послуги. Адвокатська фірма, про яку мова, це фірма Роз у Літтл Рок, Арканзо, де В. Габбелл і Г. Родгам-Клінтон колись були спільниками.

СПІЛЬНІ ЗУСИЛЛЯ таки мають успішні наслідки, сказав у понеділок, 14-го березня, керівник Відділу міського здоров'я у Ню Йорку д-р Марґарет Гамбурґ. Її заява відноситься до замітного спаду туберкульозних захворювань у місті, де міська влада і керівники інституцій охорони здоров'я для зупинення поновного виникнення туберкульози витратили понад 70 міл. дол. минулого року. Одначе офіційні чинники пов'язані з цими зусиллями перестерігають, щоб, захопившись осягненими успіхами, не припинювати дальших намагань поборювати цю хворобу. „Бо коли ми цього не зробимо, то ТБ знову почне поширюватися, а до цього ми не смієм допустити", — сказав д-р Кеннет Кастро, директор Відділу ліквідування туберкульози при Федеральному центрі контролі та запобігання хворіб в Атланті.

БЮРО ГУБЕРНАТОРА Фльориди і місцева дорадча комісія в питаннях міжурядових стосунків оприлюднили звіт, який засвідчує, що утримання нелеґальних імігрантів коштує стейт кожного року 884 міл. дол. Тепер у стейті є 345,000 нелеґалів. Відкривши обійми для тих, хто домагався кращого життя на вимогу Уряду, тепер Урядові час відкрити очі на проблеми спричинені неефективними іміграційними законами.

ГРОМАДСЬКА ГРУПА чорних поліціянтів, яка називає себе „Анґелами", запропонувала запровадити поліційну годину в деяких районах Брукліну та східного Ню Йорку, які є найбільш небезпечними у місті. Пропозицію, яку оприлюднив провідник „Анґелів" Ерік Едамс, підтримали радикальні чорні діячі Ел Шарптон і Герберт Доуерті, а також лідери мусулманської організації Нація ісляму. На думку Е. Едамса, передусім треба обмежити години праці супермаркетів, які тепер відкриті цілодобово, бо саме довкола них збираються вечорами і вночі вуличні торгівці наркотиками. Е. Едамс водночас сказав, що не вірить у підтримку свого проєкту з боку міської адміністрації.

ЗДАЮЧИ СВОЇ ПОЗИЦІЇ перед неминучістю сен. Роберт Пеквуд, республіканець з Орегону, сказав у понеділок, 14-го березня, що віддасть свої щоденники Сенатській комісії етики. Цей його крок може мати для нього погані наслідки, зокрема, коли на підставі тих щоденників почнуться публічні переслухання в справі його непристойної поведінки. Сен. Б. Пеквуд ще від листопада 1992 року є оскарженим однією із багатьох жінок за його непристойну поведінку та небажані поцілунки. Він підкреслив, що робить це тільки з уваги на фінансову неспроможність себе дальше боронити. Одначе ці кроки він зробив не цілих два тижні після того, як головний суддя Верховного суду Вілліям Ренквіст відкинув прохання Б. Пеквуда відкласти цю передачу його щоденників.

У СВІТІ

ВІЙСЬКА, ВІРНІ президентові Афганістану Бурганудінові Раббані, захопили місто Гінджан, розташоване на стратегічній дорозі від столиці до річки П'яндж на афгансько-таджицькому кордоні. Урядовими формаціями керує колишній міністер охорони генерал Аґмад Шах Масуд, а Гінджан дотепер утримувало об'єднання ісмаілітів, відоме під назвою „80-та дивізія". Тепер вона відступила до містечка Доші і тут обороняє вхід в долину Каян та підступи до великого міста Пулі-Гумрі. Виглядає, що нові бої найближчими днями розпочнуться під Доші.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Туреччини Тансу Чіллер відкинула пропозицію лідера Курдської робітничої партії Абдуллага Оджалана почати переговори між урядом і курдськими повстанцями, які від 1984 року ведуть збройну боротьбу на південному сході країни. Звертаючись до турецької влади, А. Оджалан запропонував покласти край кровопролиттю в районах, де мешкають курди і припинити, під міжнародною контролею, вогонь, якщо турецький уряд погодиться на переговори з курдами. Прем'єр-міністер Туреччини заявила у відповідь, що „терористи не можуть бути партнерами уряду у переговорах".

РАДА БЕЗПЕКИ ООН знову відсунула на пізніший час обговорення проєкту резолюції щодо трагічного інциденту у Геброні. Як повідомив офіційний представник генерального секретаря ООН Джо Сіллс, після довгих консультацій члени Ради безпеки не дійшли до згоди з приводу тексту резолюції. Від гебронської трагедії вже минуло понад три тижні. Відразу на другий день по масакрі Єгипет в імені багатьох арабських країн закликав негайно зібрати Раду безпеки і прийняти документ на захист палестинців. Однак первісний проєкт резолюції, на думку представника ЗСА в ООН Мадлен Олбрайт, міг не допомогти справі, а ще більше напружити ситуацію в регіоні і перешкодити відновленню мирних переговорів.

ОЗБРОЄНІ ГРУПИ ісламістів цими днями заатакували Тазуль, одну з найбільших тюрем Альжиру, де сиділи декілька тисяч мусулманських екстремістів, в тому числі й 268 в'язнів, засуджених на кару смерти. Захопивши тюрму, терористи повипускали в'язнів і забрали велику кількість зброї. Тепер служби безпеки, при підтримці армійських підвідділів, намагаються оточити втікачів на півдні країни, щоб унеможливити їхню втечу за кордон.

ШВЕДСЬКА ТЕЛЕВІЗІЙНА програма Раппорт повідомила, що поліція має, нарешті, „надійні передумови" для викриття злочинця, який застрілив кольшнього прем'єр-міністра Швеції Улофа Пальма. Керівник слідчої групи Ганс Ельвебер сказав, що остаточну відповідь буде знайдено ще протягом цьогорічної весни. Стало відомо, що підозріння падає на 40-річного шведа, який дотепер мешкає поблизу того місця, де 28-го лютого 1986 року загинув У. Пальме.

В ЧЕТВЕР, 10-ГО БЕРЕЗНЯ, в останній день перебування при владі, президент Чіле проголосив амнестію для групи політичних в'язнів, засуджених за спробу атентату на генерала Піночета. Однак, згідно з умовами амнестії, вони мусять негайно залишити територію країни. Як відомо, у вересні 1986 року бойовики Фронту імени Мануеля Родріґеза обстріляли з гранатометів і автоматів колону президентських авт. Декілька охоронців Піночета загинуло, але сам президент залишився живим. Організатори атентату були засуджені до довічного ув'язнення.

„ЗМОВА ЗНОВ ЗАГАРБАТИ УКРАЇНУ"

Ню Йорк. — Під таким заголовком появилася у понеділок, 14-го березня, редакційна стаття у щоденнику „Ню Йорк Таймс".

Стаття починається ствердженням, що Україна є самостійною державою, хоча багато росіян ніяк не можуть погодитися з цим фактом. До них, що не можуть з цим погодитися, зараховується твердолінійні залишки військовиків і кагебістів, які намагаються знов захопити Україну під свій „покров". Газета уважає, що їхньою стратегією є створювання громадських заворушень, як наприклад, в Криму, бо, підірвавши територіяльну цілісність України, сподіваються знищити і її самостійність. Такі пляни можуть спричинити громадянську війну та в той самий час підірвати владу Бориса Єльцина і його намагання перебудувати економію. Цього, очевидно, на думку редакторів „Таймсу" статися не може і саме тому Вашінґтон мусить допомогти.

Дальше в статті розповідається про історичну приналежність Криму до України, де більшість населення — це росіяни та сподівання твердолінійників створити ситуацію подібну до Молдови і Ґрузії. Говориться і про вибір Юрія Мєшкова президентом Криму і його намагання використати всілякі можливості для того, щоб Крим був російським. Підкреслюється і те, що такі затії посилюють також і настанову українських націоналістів-фанатиків, які твердять, що тут ідеться про ширші пляни відділити східні регіони України з великою кількістю росіян від материка. Стаття підкреслює, що росіяни, які живуть в Україні, не є так шовіністично наставлені щодо цього питання, як їхні земляки в Росії. Там навіть прихильники перебудови ніяк не можуть погодитися з самостійністю України. Це вода на млин російських шовіністів, які намагаються, хоча б і по куску загарбати назад Україну. Одначе контролювати Україну Росія не зможе, бо це пов'язане з утриманням окупаційної армії. Саме тому Б. Єльцин і його спільники не можуть дозволити собі на підтримання цих загарбницьких мрій їхніх земляків, зокрема коли мова про Україну.

Редактори „Ню Йорк Таймсу" твердять, що тут Вашінґтон може стати помічним у полагоджуванні спірних питань, заохочуючи Конференцію безпеки і співробітництва в Европі домагатися забезпечення прав меншин по обох сторонах українсько-російського кордону. Крім того Вашінґтон може заохочувати Україну і Росію до спільних економічних проєктів, зокрема в областях з великою кількістю російського населення, та в тому напрямку посилити свою допомогу.

Головною думкою „Ню Йорк Таймсу" є, що ЗСА повинні закликати росіян і українців зосереджуватись на економічних поліпшеннях, а не на етнічному походженні своїх громадян, і тим самим дати їм можливість поліпшити життя обидвох народів.

Слід сказати, що це мабуть перший раз „Ню Йорк Таймс" виступив так рішуче в обороні незалежности України.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні
(202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send adress changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку-$22.00, на 3 місяці-$12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Франція в обороні своєї культури

По всій Франції покотилася хвиля демонстрацій. Преса й телевізійні екрани заповнені статтями й патріотичними закликами. У парляменті появилися нові законопроєкти. А все це, ввесь той шум постав наслідком алярму, що його зняли світочі французької культури, що та рідна культура загрожена засміченням і викривленням чужинецькими впливами. Париж завжди роївся різноманітними чужинецькими туристами, особливо і в найбільшому числі — американцями. Лювр із „Моною Лізою", „Аполлоном Бельведерським" та „Венерою з Мільо", могутній мавзолей Наполеона, — Вежа Айфля, студентська дільниця Монмартр, Версальський Палац, частинно ще музей, все воно приманювало і приманює туристів куди більше, як географічно далекі піраміди в Єгипті.

Розраховуючи на тих американських туристів Франція з Парижем у проводі залита платівками й касетками на відео з джазом та пісеньками, які ріжуть вуха французьких патріотів. Ті патріоти не забули, що французька мова була мовою міжнародної дипломатії і мовою міжнародної вищої кляси. Щойно після Другої світової війни англійська мова витиснула мову французьку. Якийсь час кельнери у паризьких ресторанах принципово не говорили іншою мовою як тільки французькою, хоч і знали англійську, але переміг арґумент кишені і разом із доляром поширилася мова англійська.

„До часу дзбанок воду носить, поки вухо не вірветься" — каже одна з мудрих українських приказок. Хоча президентом Франції є соціялдемократ Франсуа Міттеран — глибокий французький патріотизм не знає партійних бар'єр. Французьку науку символізує Сорбонський університет, література пишається такими велетнями як Віктор Гюґо, Гоноре Бальзак і десятки інших, „Кармен" Бізе належить до клясичних опер, у всесвітній історії незатертими літерами записалися Карло Великий, Людвик XIV, Велика французька революція, Наполеон Бонапарте, Шарль де Ґолль, який, як відомо образився на Айзенгавера, що той затаїв перед ним плян і дату висаду американсько-англійських військ у Нормандії („другий фронт" під кінець Другої світової війни). Франція, хоч перестала бути колоніяльною державою, залишалася у передовому ряді демократичних висококультурних країн світу.

Теперішній наступ Франції проти „культурного" імперіялізму Америки надзвичайно цікавий нам, українцям, на тлі легковаження рідної мови нашими наддніпрянськими земляками. Сьогодні французи обурюються на поширення американського „о-кей", а в той же час наддніпрянські українці раз-у-раз „да"—кають. Сьогодні у Франції появляється той здоровий конструктивний націоналізм, який патріотичний — любов'ю до рідної мови, рідної культури. Культурна поведінка французів і їхнє джентелменство є зразком для всіх осіб, які зараховують себе до культурного світу. Коли прийти до якоїсь державної установи у Києві, включно з поштовою конторою, то звичайно зустрічає вас запит: „Ви чого?" або „Чого вам треба?". Невідоме там слово „Дякую". І на це не звертає уваги величезна числом преса України, бо такі манери — нормальна справа. Від французів пішла по всьому культурному світі елеґантність вислову і елеґантність товариських форм.

Можна почути виправдуючий арґумент, що панщину в Росії скасовано, щойно в році смерти Шевченка (1861), але вже після його смерти, і що поверх 70-літній большевизм опростачив все життя і викривив душі всього поневоленого ним народу. Але громадяни української держави могли би визбутися почуття меншевартости і могли би з більшою пошаною, якщо не з любов'ю, ставитися до рідної мови і рідної культури. Як довго треба чекати, щоб українці в Україні говорили по-українськи?!

Микола Руденко

ПЕРЕД ВИБОРАМИ ПАРЛЯМЕНТУ

II

Передбачається й інша складність: велика кількість кандидатів призведе до того, що голоси виборців розсипляться, мов горох — у першому турі буде обрано дуже мало. Отже, вибори Верховної Ради зумисне перетворені на тяжку й непродуктивну працю. Нинішній закон про вибори значно гірший від того, за яким була обрана діюча Верховна Рада. Це показує, що боротьба за українську самостійну державу далеко не завершилася — вона вступила в нову й доволі сувору фазу.

Я детально змалював передвиборчі труднощі, аби читачі „Свободи" були готові до гірких несподіванок. Якщо все ж таки парлямент буде обрано і він виявиться працездатним, ми маємо молитися на наш народ — можна буде сказати, що він мудріший від професійних політиків. Дай нам, Боже!..

Для повноти проблеми належить висвітлити дії великої маси людей, яка вже не ховає своїх промосковських симпатій. Володимир Малинкович, коментатор від російськомовної редакції радіо „Свобода" (постійно живе в Києві) подає таку розкладку: 80 відс. українського населення вимагає повного членства України в економічному союзі, де, як відомо, панує Росія; із них 40 відс. за цілковите й безкомпромісове возз'єднання з Росією, лише 12 відс. націоналістів чинять опір цим „рятівним" вимогам українського народу.

Малинкович при цьому посилається на якесь опитування, хоч, як відомо, загальнонародного опитування на цю тему покищо не було навіть у Криму — там воно призначене на 27-го березня. Отже, йдеться про якесь доволі тенденційне опитування у якомусь окремому реґіоні — наприклад, у тому ж таки Криму або в Донбасі. Зрозуміло, посилатися на таке опитування поважний політолог взагалі не мав права. Та я чув принаймні зо три виступи Малинковича, в яких він посилався на ці числа й картав державних діячів України за те, що вони буцімто ігнорують народну волю. Носієм народної волі Малинкович вважає Леоніда Кучму. До речі, кучмівці йдуть під гаслом: „Скінчився час Мазепи — настав час Хмельницького". В ролі Мазепи бачать Кравчука, в ролі Хмельницького — Кучму.

Немає сумніву, що відсотки, наведені Малинковичем, не відповідають дійсності. Та все ж рейтінг Л. Кучми доволі високий — деякий час він навіть перевершував рейтінг Л. Кравчука, щоправда незначною мірою. Після повернення Л. Кравчука з Америки, де було продемонстровано тріюмф його політики, рейтінг Л. Кравчука, гадаю, помітно зростає. Та все ж, якщо вибори Президента відбудуться, ризик лишається доволі великий. А відбудуться вони чи будуть скасовані — залежить від майбутнього парляменту.

Тепер я розставив усі крапки над „і" отже, читачі „Свободи" здатні самостійно виснувати, яка форма державности нам вигідніша — президентська чи парляментська. Підганяти форму державности під конкретну особу — справа невтішна. Та все ж обставини складаються так, що про це доводиться серйозно міркувати.

Зрозуміла річ, Україна зайнята не лише підготовою до виборів — є в неї багато іншого клопоту. Передовсім це весняна сівба. В листопаді минулого року вимерзло понад половину озимих — отже весняна сівба обіцяє бути більш напруженою, ніж завжди. На Заході з'явилися публікації, які пророкують Україні надзвичайно тяжкий рік щодо сільського господарства. Може, це й справді так, але ж твердження, буцімто наша країна не готова до весняної сівби, цілком безпідставні. Село сьогодні забезпечене всім необхідним: пальним, насінням, добривами тощо. А працелюбности й досвіду нашим селянам не позичати. Інша річ, що сама форма власности на землю й ремаңент лишається здебільшого колгоспно-радгоспною, але це окрема розмова. Треба гадати, вона такою залишатиметься недовго.

Триває боротьба з інфляцією — і нібито успішно. Ось уже четвертий місяць наш горопашний купон стосовно доляра стоїть у тій самій позиції — 37,000 за доляр. Коливання є, але вони незначні. Ціни майже не ростуть, а подекуди навіть знижуються. Президент на пресовій конференції 11-го березня сказав, що сьогодні інфляція впала до 25 відс. Якщо врахувати, що недавно вона сягала майже 100 відс. на місяць, то це дуже велике досягнення. І навіть загадкове, як і все у сфері фінансів. А проте Л. Кравчук попередив, що радіти покищо рано — треба упевнитися, що ми справді вийшли на добру дорогу.

Продовження буде.

Василь Сокіл

НЕ ЗАМАХ, А РУЙНІВНИЙ УДАР

Протягом 26-ти місяців Росію потрясли три спроби реакційних сил захопити владу. Коментуючи третій замах у грудні 1993 року, я поставив запитання, — чи буде четвертий?

Сьогодні можу запевнити, — не буде. Новообрана Дума в наслідок успішного „замаху" противників Єльцина на виборах засвідчила, що вона владу вже захопила, і почала активно керувати дальшими подіями. Тепер Єльцин і його малочисельні прихильники розгублено намагаються перехопити ініціятиву з рук потужної коаліції зюганових, жириновських, які об'єдналися зі своїми однодумцями, руцкими та макашовими та на додачу ближчими днями посилять свої сили гекачепістами.

Єльцинська команда виявила непоправне для себе неузгодження у виборах, наівно сподіваючись на здоровий глузд російських виборців. Гірко прорахувалися! Реакційні сили точно розрахували на низький рівень інтересів безликої маси, політичного розуму якій вистачило лише на підтримку провокаційно примітивних гасел жириновських і його компанії. І тепер Дума, так би мовити, „править бал", користуючися тим, що за єльцинською конституцією має більше прав, ніж сам президент.

Неймовірна в цивілізованому суспільстві амнестія ще не судимих, не засуджених замаховців на владу, причому кривавими засобами, підтвердила, що в Лефортово сиділи ідейні однодумці нинішньої Думи. З трьох загонів формувався єдиний потужний фронт з випробуваними у боях генералами та войовничими ідеологами. За ними підуть під червоними прапорами батальйони і полки тепер на штурм єльцинського Кремля.

Розгубленість і втрата зорієнтованости президента видна була всьому світові. Лише через 40 днів Єльцин зважився з'явитися перед новим парляментом з програмовою промовою.

П'ятдесят хвилин читав він записний текст промови при гробовому мовчанні депутатів. Жодна думка, жоден заклик у промові не викликав жодної реакції. Ні вигуків незадоволення, ні оплесків схвалення. При повному мовчанні залі президент після закінчення промови вийшов із залі...

Щоб хоч якось створити думку про міцність президентської руки, Єльцин став шукати винуватців власної поразки і знайшов двох „козлів відпущення". Власне, одного, голову служби безпеки Галушку, звільнив з посади за недогляд за ворогами реформ,а другий, — генеральний прокурор сам подав у відставку.

Дальші події в Росії розгортатимуться під проводом консервативних, великодержавницьких сил. Жириновський здобув потужних спільників в особі Руцкого, Макашова, Ампілова, чиї руки і совість заплямовані кров'ю народу. Вони, відростивши в Лефортово бороди, вже проголосили, що вхопили „Бога за бороду", перемога в їхніх руках і всі єльцинські реформи приречені до ліквідації.

Доля незалежної України стала ще в більшій небезпеці. Але в цій ситуації українські державники зобов'язані відмовитися від пасивного вичікування дальшого розвитку події у Росії, а негайними діями скористатися з того, що відбувається у небезпечного сусіда. Варто згадати, що незалежність Україна зміцнила саме „дякуючи" змові гекачепістів. Тож і нині є зручна нагода заявити перед усім світом: „Ми єдина з колишнього Совєтського Союзу самостійна держава, в якій нема такої міжусобиці, брутальної політичної колотнечі, як у нашого північного сусіда. Тож нехай демократичний світ перегляне свою позицію, кому в даній ситуації допомагати".

До речі, амнестований Руцкой дуже легко може повернути звання віцепрезидента. А в разі „імпічменту" Єльцина посяде президентський трон. Цей „мирний переворот" настільки посилить дестабілізацію Росії, що Захід змушений зважити, яку саме Росію доведеться йому рятувати...

Дай, Боже, розуму нашим державотворцям використати створену в Росії ситуацію для зміцнення міжнародного авторитету України, як миролюбної держави, більше стабільною політично, ніж політично непередбачуваний її сусід.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Галина Колесса

У Карнеґі Голл прославили 100-річчя УНСоюзу

Величавим концертом у славному Карнеґі Голл відзначила своє 100-річчя найбільша організація української діяспори — Український Народний Союз. В цій імпрезі було злучено мистецькі сили діяспори та України як символ того, для кого УНСоюз був створений та існує.

Емблема 100-річчя УНС прикрашала імпозантну сцену, на якій виступили два найвагоміші українські хори в ЗСА — хор „Думка" з Ню Йорку (диригент — Василь Гречинський) та Український Національний Хор з Філядельфії (диригент — Михайло Длябога), соліст Метрополітальної опери Павло Плішка (бас), солістка Нюйоркської міської опери Оксана Кровицька (сопрано), Струнний квартет ім. Леонтовича, Микола Сук (фортепіяно), Володимир Пантелеєв (віольончеля) та акомпаньятори Тома Гриньків, Ґеня Палей, Олена Литвиненко та Олена Стасишин (піяністи), Майкл Сгурос (ударні інструменти).

У своєму вітальному слові головний предсідник УНС Уляна Дячук, між іншим, сказала: „Відзначаючи цю знаменну річницю, віддаємо належну шану нашим засновникам, піонерам та їхнім нащадкам — усім тим незліченним працівникам, які для ідеї самодопомоги, як і допомоги українському народові трудилися часто ціле своє життя".

Перша частина концерту відкрилася хоровими творами Д. Бортнянського (Концерт No. 34 „Хай воскресне Бог"), М. Лисенка (хор з опери „Утоплена") та К. Стеценка на слова І. Франка (кантата „Єднаймося", солістка — Оксана Кровицька). Диригував Василь Гречинський. Злучені сили двох хорів — „Думки" та Українського Національного Хору створили ефект глибокого та барвистого звучання, яке мінялося в залежності від характеру творів (хоча у виконанні Концерту Бортнянського бракувало саме характеру „молитовности").

Слухаючи Оксану Кровицьку, мабуть, багато слухачів відкрили для себе новий український талант. Сила голосу співачки поєднується із його гнучкістю і приємним тембром, до чого додається природність сценічної поведінки та артистичність. Мовами оригіналів О. Кровицька майстерно виконала арії з опер А. Двожака „Русалка" та Дж. Пуччіні „Турандот", а милозвучний ромас І. Соневицького на слова О. Олеся „Похмілля" оповила чаром української емоційности.

Партію фортепіяна виконав Тома Гриньків, демонструючи тонке відчуття ансамблю, мистецьку гнучкість та майстерність.

Виступ струнного ансамблю ім. Леонтовича урізноманітнив програму, в якій в більшості переважав спів. Звучання популярної „Мелодії" М. Скорика змінилося прецизним та енергійним „Quartettsatz" Ф. Шуберта, виконаним з точним відчуттям стилю композитора та технічною відшліфованістю. У складі квартету — Юрій Мазуркевич (перша скрипка), Юрій Харенко (друга скрипка), Борис Дев'ятов (віоля), Володимир Пантелеєв (віольончеля).

Два вищезгадані хори під диригентурою Михайла Длябоги завершили першу частину концерту виконанням „Веснянок" М. Лисенка (солістка — Віра МекФітерс, сопрано), української народної пісні „Стоїть гора високая" (обробка Є. Козака, слова Л. Глібова), піснею Г. Китастого на слова О. Підсухи „Як давно" в обробці М. Лева (солісти — Олена Новицька, сопрано, та Микола Голодик, бас) та твором „Під небом України" (музика Є. Козака, слова Г. Коваля). Хор і солістка В. МекФітерс вдало відобразили жанрові особливості „Веснянок"; з теплотою і темпераментом були виконані вищезгадані композиції Є. Козака. На жаль, виконання пісні Китастого „Як давно" постраждало з причини невистачальности сили голосів солістів, які не змогли вирізнитися з-поміж звучання хору. Не варто було в одному і тому ж концерті поєднувати цих солістів із співаками такої кляси, як П. Плішка чи О. Кровицька, але враховуючи братський характер імпрези, розуміємо, чому відійшли від цього правила.

Другу частину концерту відкрив поет Павло Мовчан, секретар Спілки Письменників України, голова Всеукраїнського Товариства „Просвіта", яке, як відомо, є співспонзором програми УНСоюзу „Навчання англійської мови в Україні". Відзначивши ту велику ролю, яку відіграє Український Народний Союз в житті українського народу, він

(Закінчення на стор. 3)

Петро Часто

ЖИТТЯ І СМЕРТЬ ЗВІЯДА ҐАМСАХУРДІЇ

III

В цьому, якщо звести багатоманітність сучасної грузинської трагедії до найпростішого висновку, й полягала головна причина поразки Звіяда Ґамсахурдії — це неминуча поразка духовного відлюдника, містика, аскета, котрий враз опинився у сфері політики, у сфері брутальних життєвих реальностей, густо замішаних на бруді й неправді. Вихований на шляхетних батькових хроніках „Житіє Грузії" та його історичних романах, Звіяд, від дитинства живлений християнськими істинами, безкомпромісово чесний, в розтлінній совєтській добі міг бути тільки дисидентом. І він був ним. Виявилося, що лише в такій якості Грузія, ще не спідлена її частка, й потребувала його. Виявилося, що бути дисидентом і бути провідником нації — це зовсім різні речі, різні покликання. Особиста драма Звіяда Ґамсахурдії і загальна драма грузинів полягала в тому, що він не міг зректися самого себе, свого кодексу чести, своєї християнської моральности, своєї безмежної віри у тілесне і духовне спасіння народу, а вони, його задурманені комунізмом брати і сестри, вже не могли спромогтися на ідеальний рух вперед, вгору. Мав місце лише короткочасний порив, спалах: на президентських виборах в травні 1991 року за Звіяда віддали голоси 87 відс. громадян республіки. Чому ж, однак, далі ті голоси не склалися в єдиний хор?

Крім ментальности, затруєної комуністичною ідеологією, діяли й зовнішні чинники. Їм треба було конче скомпромітувати звіядівське гасло „Грузія для грузинів", хоч, здається, тут все зрозуміло: якщо не Грузія, то хто? „Рятувати" вже незалежну батьківщину від її жертовного патріота вернувся з Москви Едуард Шеварднадзе — колишній керівник грузинських каґебістів і комуністів, відтак міністер закордонних справ Совєтського Союзу, горбачовський „демократ" і улюбленець Заходу. Грузинська спільнота розкололася, почалося братовбивство. На совісті Шеварднадзе — війна з абхазами, вона прямо випливала з його політичної помилки. Очолений Шеварднадзе грузинський парлямент затвердив конституцію 1921 року, в якій нема ані слова про те, що до складу Грузії входить абхазька автономія. Скориставшись з цього, абхази проголосили незалежність, а „знаменитий дипломат" пішов на них війною. Ось чому щирий християнин Ґамсахурдія підтримав абхазів-мусулманів. Проте за кулісами відбувалася набагато складніша гра. Значно численніше грузинське військо зазнало поразки, бо абхазів підтримала Росія — не з любови до ісляму, а щоб упокорити, поставити на коліна самостійну Грузію. Коло замкнулося все на тому ж Шеварднадзе: платячи президентові Єльцинові за збройну допомогу, він таки затягнув Грузію в Співдружність Незалежних Держав, тобто у сферу імперського впливу Москви, від чого весь час застерігав Звіяд Ґамсахурдія.

Певна річ, законний грузинський президент не міг користуватися респектом на Заході. Його тут вважали занадто радикальним, занадто фундаменталістським, замало ліберальним. Щоб скласти більш точне уявлення про хід думок Звіяда Ґамсахурдії, процитуємо декілька речень з його інтерв'ю для петербурзької газети „Народная правда": „Демократія перетворилася в порожнє слово, яке використовують для маскування тих чи інших політичних інтересів Заходу... Заходові вигідна тільки така влада, яка послушно виконує всі його бажання. Це й стало однією з причин військового перевороту в Грузії і приходу до влади Е. Шеварднадзе. Переворот був здійснений при особистій участі державного секретаря ЗСА Дж. Бейкера з благословення Буша... Офіційний Захід бореться проти будь-якого національного руху. Мета — знищити націю взагалі і створити єдиний конґльомерат на чолі зі світовим урядом. Цей уряд має запровадити так званий світовий порядок. Його сутність: знищення всіх держав (без різниці — християнських чи мусулманських) геноцид населення в цих країнах, остаточне підкорення всієї плянети... Тільки національна свідомість робить людину людиною. Тварини не мають національности. Людина здатна зберегти свою людську самоцінність лише в рамках рідної культури. Денаціоналізація людини робить її беззахисною перед космополітичними силами, організованими у світовому маштабі..."

Чи нема в цих словах перетягнення, властивого усім непримиренним „антизахідникам"? Я не спеціяліст у ділянці моралі чи аморальности Заходу, тому передусім хочу звернути увагу не на те, проти чого виступав Звіяд Ґамсахурдія, а на те, що він твердо обстоював — він обстоював багатоманітний, безцінний світ націй і народностей, котрі ще не встигли випручатися зі смертельних обіймів однієї імперії, як уже стали предметом торгів про наступний переділ світу. Тут Ґамсахурдія не помилявся: хтось десь чиєсь людське право зіґнорує — відразу здіймається хвиля благородного обурення, а коли десятиріччями і віками цілі народи підпливають власною кров'ю, на це благородства вже не вистачає.

Бездоганно володіючи майже всіма европейськими мовами, тонкий знавець англійської літератури і сам прекрасний письменник, Звіяд Ґамсахурдія не міг бути примітивним заперечувачем усього західнього в людській цивілізації, однак його справедлива душа відкидала всякі „нові світові порядки", задля яких треба було пожертвувати майбутнім рідної Грузії.

Як він загинув — це досі залишається загадкою. Але чому загинув — не загадка: Грузія, бодай найсвідоміша її частина, ніколи не переставала любити свого президента, тепер же, після підступного втягнення республіки у СНД, він мав би дедалі більше прихильників, а це не влаштовувало і московських реваншистів, і „п'яту колону".

Версія самогубства не виглядає переконливою: Звіяд був не номінальним, а практикуючим християнином, кулю для себе міг тримати хібащо у програному бою. І це не виключено. Та ще більші підстави має під собою версія політичного вбивства. Ось що говорить з цього приводу депутат Верховної Ради Грузії у вигнанні Георгій Ґулбані: „До певного моменту путчисти не наважувалися на політичне вбивство, але після того, як Грузія вступила у СНД і Шеварднадзе дістав від Москви військову допомогу, розпочалася широкомаштабна операція проти прихильників законно обраної влади, на них велося справжнє полювання. Можливо, саме тоді й виник плян фізичного знищення Звіяда Ґамсахурдії".

З безсмертя повернеться він у кохану Грузію...

Хроніка УРК осередку в Норт Порті

Розкраюють ювілейний торт УНСоюзу (зліва): І. Ґавалюх, д-р Я. Падох, В. Борискевич, Й. Лисогір і Р. Шраменко.

Ще наші сеньйори не встигли добре відпочити по новорічній забаві та по багатім на всілякі імпрези грудні, як на нас вже чекали нові обов'язки, нові пляни.

Зустрівши 1994 рік, ми відразу почали готуватися до свят Різдва Христового, які ми тут святкуємо традиційно й величаво. Наш соборний український осередок на Свят-Вечір ущерть виповнений українськими людьми — місцевими та приїжджими із усіх закутків Америки й Канади, які хочуть провести у родинній атмосфері нашої великої української громади Різдвяні Свята на соняшній Фльориді.

Святу Вечерю започатковуємо спільною молитвою та вшануванням пам'яти тих членів осередку, що від нас відійшли у вічність. Витворюється при тім дуже своєрідна атмосфера єдности та спогадів, яка при співі українських колядок ностальгійно переносить нас усіх у світ минулих молодих років.

Цьогорічна коляда в осередку на різні цілі в Україні принесла 2,200 дол.

В такий же спосіб святкуємо Йорданський Щедрий Вечір 18-го січня: святимо воду, щедруємо, а тоді засідаємо усі разом до „голодної куті" — вечері.

Не минули ми й „Маланки". В гарно прибраній залі осередку грала оркестра нашого незамінного Миколи Андрушка, а ми всі, забувши про свій вік, про все, що „десь поболює", завзято танцювали до самого ранку.

Вшановуючи дні Української Державности, 22-го січня ми організували в осередку панель, присвячений Українському Державотворенню XX віку. Панелістами були: Ярослав Гайвас, Валентина Мушинська і Орест Питляр, а проводив панелем Роман Шраменко. Це був надзвичайно вдалий вечір, який залишив у присутніх багато глибоких думок.

26-го січня відбулись в осередку річні загальні збори при дуже активній участі членів та гостей. Зборами проводила президія в складі: Ярослав Гаврих — голова, Омелян Граб — заступник і Ірина Пристайко — секретар.

Звіти управи, які започаткував голова Роман Шраменко, виказали неабияку активність осередку за звітний час, як і постійний приріст членства, хоч і відійшли від нас у засвіти також багато наших добрих членів.

Мастково-фінансовий стан осередку є дуже добрий (фінансовий референт — Михайло Белендюк), річний обіг становив 82,718.88 дол. а кінцеве сальдо — 32,892.53 дол.

Осередок видав зі своєї каси понад тридцять тисяч долярів в минулім році для помочі в Україні в різних ділянках потреб. Наш внутрішній бюлетень, який редагує Мирон Ковальський, постійно інформує громаду про всі справи щодо потреб молодої української держави, різних інституцій тощо.

Номінаційна комісія, яку очолював Богдан Ващинський, запропонувала зборам листу нової управи, яку поновно очолив Роман Шраменко. Його особливо привітали щирими оплесками річні загальні збори осередку, цієї нашої унікальної української установи на Фльориді.

Заходами Товариства Гуманітарної Допомоги Україні, яке очолює Б. Ващинський, відбулася 5-го лютого в осередку велика забава, дохід з якої призначено для потреб України.

Слід згадати, що це Товариство працює дуже інтенсивно та віддано в користь українських справ. За грудень і січень зібрано в осередку Іваном Тащуком 2,820 дол., коляда принесла 4,818 дол., а тоді, додавши з каси 2,679 дол., Товариство вислало до централі ККДУ 10,000 дол. на поміч демократичним організаціям в Україні і 2,200 дол. на видання шкільних книжок.

12 лютого, відразу по Святій Літургії, відбулися сходини, присвячені пам'яті української Жінки-Героїні. Нововибрана культурно-освітня референтка осередку Валентина Мушинська прочитала змістовну доповідь, згадуючи загально про участь у визвольній боротьбі України визначних наших жінок, зокрема спинялась вона на постаті Ольги Басараб, яка загинула 70 років тому героїчною мученичою смертю у Львові. Галина Король по-мистецьки рецитувала вірш Олеся Бабія, присвячений Ользі Басараб.

Цього ж самого дня, вечором, мали ми змогу вітати в осередку письменника і редактора київського журналу „Всесвіт" Олега Микитенка, який поінформував нас про діяльність журналу та про інші справи, актуальні тепер в Україні.

16-го лютого слухали ми з цікавістю, як д-р Роман Балтарович і д-р Євген Стецьків розповідали нам про гуманітарну допомогу Україні, яку несе Українське Лікарське Товариство в діяспорі.

На заклик д-ра Я. Стецькова присутні зібрали 400 дол. на допомогу українському хлопцеві Славкові Семчишинові, який переходитиме операцію в ЗСА.

23 лютого наш осередок відзначив ювілей — 100-річчя УНСоюзу, членами якого є багато громадян нашого осередку. Цей гарно зорганізований та удекорований Вечір УНСоюзу відкрив голова осередку Роман Шраменко, який і проводив програмою. Головну доповідь про столітнє існування та діяльність УНСоюзу виголосив колишній головний секретар Союзу д-р Ярослав Падох, а англійською мовою промовляв колишній головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір. Також з коротким словом виступали голова Відділу УНСоюзу в Норт Порті Володимир Борискевич і голова Відділу в Ст. Пітерсбургу Іван Ґавалюх. Вище згадані особи й творили почесну президію цього ювілейного святкування. Однією із головних точок було подання ювілейного великого торту із свічкою, яку гасив колишній предсідник Й. Лисогір, а тоді відбулося традиційне різання торту і проголошення тосту Романом Шраменком, при дружнім відспіванні „Многоліття" Українському Народному Союзові.

Вітали ще окремо УНСоюз від громадських організацій Павлина Різник — від УЗХреста, Марія Наваринська — від СУА, Михайло Белендюк — від кредитівки , д-р Павло Турула — від Координаційного Громадського Комітету.

26-го лютого відбувся в осередку „Вечір поезії та сатири" авторства Віри Кривої з Дітройту. Вечір відкрила культурно-освітня референтка Валя Мушинська, а авторку представила Марія Балтарович. Вечір був успішний та приємний.

Лідія Белендюк,
пресова референтка

У Карнегі...

(Закінчення зі стор. 2)

сказав, що 100-річчя цієї організації — це „подія не льокального, а всенаціонального значення".

Поява славного співака Павла Плішки на сцені викликала бурю аплодисментів. У його вдумливому, емоційному і переконливому виконанні прозвучали три твори — арія з опери М. Лисенка „Тарас Бульба", композиція І. Соневицького „Твої очі" (до слів І. Франка) та М. Лисенка на слова Т. Шевченка „Гетьмани". Соковитий, „слов'янський" тембр голосу Плішки якнайкраще підходив до вибраних ним творів. Супроводжував виступ співака його довголітній акомпаньятор Тома Гриньків.

На закінчення ювілейного концерту прозвучала „Урочиста кантата до 100-річчя УНСоюзу" пера видатних мистців сучасної України — композитора Івана Карабиця і поета Миколи Руденка.

Саме на цьому місці слід відзначити факт, що керівництво УНСоюзу не відходить від батьківських традицій цієї 100-літньої організації, і мислить історично. Про це власне свідчить замовлення спеціяльного твору до ювілею, твору, який увійде в історію.

Світова прем'єра кантати пройшла з таким успіхом, що слухачі висловлювали бажання одержати звукозапис цього твору.

Виконання під керівництвом і дириґентурою автора, Івана Карабиця двома хорами, Павлом Плішкою, Оксаною Кровицькою, Миколою Суком (фортепіяно), Володимиром Пантелеєвим (віольончеля), Ґенею Палей (фортепіяно) та Майклом Сґуросом (ударні інструменти), кантата захопила присутніх. Носить вона в собі і філософський погляд на історію (партії баса і хору), і подих Вселенної (хор), і зв'язок з духовністю (дзвони), зачіпаючи при тому інтимні струни душі (сопрано та, віольончеля). Композитор органічно поєднав слово і музику, досягнувши природного їх сполучення, при тому втіливши свій мистецький задум в доступній інтонаційній сфері.

Кожний з виконавців — солісти П. Плішка, О. Кровицька, хори та інструменталісти — дослівно вклали всю свою душу у це виконання, а пяніст Микола Сук магнетично притягав увагу силою і барвами звуків фортепіяно, наслідуючи цілу оркестру.

Стиль кантати дозволяє передбачити, що навіть через багато років твір буде зрозумілий слухачам, незалежно від часу і моди.

Говорячи про весь концерт, особливо належить відзначити успіх „Думки" та Українського Національного Хору, які, не дивлячись на те, що вони є все-таки аматорами, успішно справилися із складним репертуаром, і то вже не перший раз. Велика заслуга в цьому їх дириґентів — Василя Гречинського та Михайла Длябоги.

Маямі в поклоні УНСоюзові

У неділю, 6-го березня, маямська громада відсвяткувала 100-річчя Українського Народного Союзу. Святочний обід відбувся у гарно прибраній залі Українсько - Американського Клюбу в Маямі. Свято відкрив голова 368-го Відділу Іван Коцур, а програмою проводила І. Ракуш.

Доповідала в англійській мові Берґман, а в українській мові — д-р Цегельський. Прелеґенти широко накреслили історію УНСоюзу та великий його вклад у розбудову української молодої держави.

Сестри Максимович виступили з кількома піснями, розвеселяючи учасників.

С. Серна

Товариська зустріч Округи СУА в Чикаґо

Заходом Окружної Управи та відділів СУА в Чикаго вже втретє влаштовуємо спільну товариську імпрезу — Різдвяну зустріч. Цього року зібралися не тільки членки-союзянки з родинами, але й їхні симпатики та гості — наче одна велика родина на чолі з головою Округи нашою енергійною, повною посвяти для добра організації Анастазією Хариш. Різдвяна зустріч відбулася в суботу, 5-го лютого, в авдиторії церкви свв. Володимира й Ольги.

Була нагода приємно провести святочний час у зустрічі союзянок цілої нашої Округи та наших гостей-симпатиків. За святочно прибраними столами засіли гості та союзянки з родинами, що їх впроваджували до призначених столів членки СУА Стефа Форович і Марійка Боднарук. Програму відкрила вступним словом голова Округи Анастазія Хариш. Привітавши теплими словами почесну голову Округи Любославу Шандру, п. Дробоцьку (дочку заслуженої і працьовитої членки 22-го Відділу покійної п. Майки) та гостей і союзянок, підкреслила товариське значення Різдвяної зустрічі. Після відспівання коляди „Бог предвічний", А. Хариш попросила Любу Калін, організаційну референтку Округи та голову святочного комітету, провести програму зустрічі. Л. Калін звернулася на вступі зі закликом до посестер-союзянок поширити засяг праці та бути помічними нашим посестрам - союзянкам на рідних землях для добра України.

Переходячи до виконання програми, попросила членку 51-го Відділу Марію Пискір поділитися з присутніми своїми споминами з УПА про їхнє святкування Різдва Христового в карпатському бункрі. У важких та небезпечних умовах вдалося їм поробити скромні прикраси на ялинку і приготовити традиційний Свят-Вечір, який треба було відложити до щасливого повернення двох їхніх друзів. Після відсвяткування Різдва, коли настав час розставання, провідник групи на пам'ятку як єдиній жінці в їхній частині подарував вишивану сорочку, яку пізніше авторка спомину використала на перев'язки поранених друзів.

Для підкреслення святочної атмосфери Різдвяної зустрічі Марта Стадник, членка 29-го Відділу, відіграла на фортепіяні чотири колядки, а присутні приєдналися своїм співом-колядуванням.

Наступною точкою програми була гумореска „Дієта, дієта, проклята дієта", яку написала Ірена Олексюк, а відчитала Марта Стадник, обидві членки 29-го Відділу. Після гуморески запрошено гостей до добірного буфету, приготованого членками всіх відділів.

Членка 84-го Відділу Стефа Шандра відчитала гумореску Ганни Черінь „Голова відділу", в якій розповідає з властивим їй почуттям гумору, як можна вибрати голову відділів в її відсутності.

Теплий привіт від посестер з міста Рівне на Волині відчитала гостя — союзянка п. Проховенко. Приємною несподіванкою було відспівання Многолітствія нашій союзянці Ліні Басюк з нагоди її уродин, а за її працю подруги винагородили китицею троянд.

Закінчуючи зустріч, Люба Калін, голова святочного комітету подякувала гостям і союзянкам за участь та побажала зустрітися за рік з тоє самої нагоди.

Соня Залуцька

В Україні

(Інформації УНІАР)

КИЇВ. — Як повідомив РУХ-пресс 14-го березня, голова Народного Руху України Вячеслав Чорновіл заявив про готовність взяти участь у виборах Президента України у червні 1994 року, якщо Рух ухвалить таке рішення. За його словами, „програма Руху, підтримана народом, може стати програмою перетворень в Україні". Остаточне рішення щодо участи В. Чорновола у президентських виборах буде схвалене на другому етапі 5-их Зборів Руху, які розпочнуться 16-го квітня.

ЛЬВІВ. — Представник Президента на Львівщині Степан Давимуха підписав розпорядження про виділення з фонду представника Президента області 50 міл. карб. на частинне фінансування будівництва малого протичовнового корабля, що споруджується на Київському суднобудівельному заводі. С. Давимуха сказав, що зробив це на прохання колишнього міністра оборони Костянтина Морозова і також „продовжуючи лінію розбудови Військово-Морських Сил України". У цей процес включилися більшість трудових колективів західних областей, в тому числі Львівщини. „Ми допомагаємо нашим морякам і грішми, і продуктами, і книжками, надсилаючи їх до Севастополя, і це діло буде продовжуватися", — підкреслив С. Давимука.

УЖГОРОД. — З нафтопроводу біля села Волосянка в ріку Уж вилилося багато солярки. Українська сторона повідомила про це природоохоронні органи Мадярщини і Словаччини. Словаки надіслали на допомогу аварійну бригаду для встановлення заслони. Подібні випадки вже траплялися у Свалявському та Ужгородському районах, де викрадачі палива зривали заслони і так їх залишали. Розпочалося слідство з метою виявлення причини катастрофи на нафтопроводі біля Волосянки.

У СПРАВІ АЛЬМАНАХУ УНС'94

Редакція і адміністрація „Свободи" повідомляють, що фірма, яка друкувала Альманах УНС на 1994 рік, помилково вислала деяку частину накладу на пошту без адрес. Пошта повернула ці книжки адміністрації „Свободи". Тому проситься тих читачів, які не отримали Альманаху '94, а хотіли б його мати, написати або зателефонувати до адміністрації „Свободи", 30 Montgomery St., Jersey City, N. J. 07302, tel.: (201) 434-0237.

Редактор О. Микитенко з Києва в Пармі

Заходами Осередку НТШ і при співпраці Братства при українській автокефальній православній церкві св. Володимира у Пармі в залі собору відбулася зустріч редактора журналу „Всесвіт" д-ра Олега Микитенка з громадянством. Д-р Олег Микитенко вже вдруге прибув до ЗСА на запрошення НТШ і перебував у З'єднаних Стейтах до кінця лютого. Він плянував відвідати наші громади у Філядельфії, Вашінгтоні, Ню Йорку, Клівленд-Парма і, можливо на Фльориді. Метою його подорожі і відвідин було зацікавити українське громадянство, знайти зрозуміння, поміч та передплатників для унікального літературного журналу „Всесвіт", якого він є головним редактором. Властиво темою доповіді д-ра Микитенка було: „Роля журналу 'Всесвіт' і української преси в Україні".

На початку коротким словом гостя привітав проф. д-р Михайло Пап, голова осередку НТШ у Клівленді-Пармі. Д-р Олег Микитенко зазначив, що різні ускладнення в Україні, очевидно, існують, але вони є в нашій діяспорній пресі дещо перебільшені і занадто часто підкреслювані. Фактом є, що нема голоду і життя триває. Будуються і виростають нові житлові будинки в Києві і по інших містах України. Панує свобода слова і преси. Тепер в Україні виходить аж 3,000 різних журналів і часописів, з цього числа 25 відсотків державного і 25 відс. громадського характеру, а решта приватні літературні, наукові та комерційні. Журнал „Всесвіт" є повністю присвячений іноземній літературі і науці. Небагато є таких журналів у світі. Наприклад, у ЗСА такий журнал не видається. Прелеґент згадав й інші журнали, які є популярними: „Основа", „Хроніка", „Віче", „Сучасність", „Січ" і т.п.

Видання „Всесвіту" започаткував ще в 1925 році ред. Василь Блакитний з групою здібних українських письменників. Ред. В. Блакитний навіть зустрічався з Ленінон і Ленін обіцяв йому полегші для розвитку української літератури, але це був лише обман і вони ніколи не здійснилися. Почалася гостра нагінка комуністів проти журналу „Всесвіт". В 1925 році Блакитний помер, а наступних редакторів „Всесвіту" большевики знищили. Дальша діяльність журналу була заборонена і аж в 1958 році він почав знову виходити, але був дуже обмежений щодо перекладів. В цьому друкувалися переважно твори, яких не використовували росіяни.

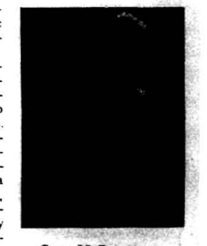
В журналі „Всесвіт" працює коло 25 редакційних працівників і тепер він видається тиражем 25,000 примірників та має 20,000 постійних передплатників. У перших роках його розвитку у „Всесвіті" працювали такі відомі постаті як Микола Хвильовий, Павло Тичина, Микола Бажан й інші. „Всесвіт" поміщує переклади творів різних народів світу і навіть екзотичних, орієнтальних та азійсько-індійських племен з їх давньою культурою. За часів комуністичного панування дозволялися тільки переклади творів письменників-комуністів, або пов'язаних з ними письменників. Нині є свобода вибору творів і письменників і немає жодних політичних перешкод та труднощів, крім, очевидно, економічних, як: брак паперу, комп'ютерного обладнання, несамовитий ріст цін на адміністративні і поштові видатки тощо, які інфляційно зросли до нечуваних висот. Переклади робиться тільки на підставі оригіналу і звертається особливу увагу на такі аспекти: мистецький, оригінальність, культурнологічний та виховний. В журналі „Всесвіт" знайдете всесвітню літературу, об'єктивну правду та правдиве насвітлення, яке колись, за комуністичного режиму, було заборонене і викривлене. Тематикою „Всесвіту" є світова кляcика. На цьому місці треба згадати і відомого науковця-орієнталіста проф. д-ра Омеляна Пріцака, який співпрацює з журналом.

Після доповіді зав'язалася цікава дискусія. Дискутанти заторкували різні секрети політичного і економічного життя в Україні та наші прогнози на будуче у зв'язку з виборами до Верховної Ради і у виборі президента. Прелеґент виявився оптимістом і твердив, що Україна таки встоїться і з часом переборе труднощі. В загальному треба сказати, що український народ не хоче жодного союзу з Росією і їй не довіряє, маючи вже прикрий досвід з минулого.

Журнал „Всесвіт" можна замовляти безпосередньо в редакції у Києві, або у видавництві „Свободи" в ЗСА.

Д-р Володимир Боднар

У пам'ять моєї мами

Св. п. М. Винницька

13-го лютого ц.р. померла у жіночому шпиталі Лос Анджелесу св. п. Мирослава Винницька.

Ще так недавно, бо минулого року, Мирослава давала у ЗСА, Арґентині і західній Україні доповіді про Україну та її незалежність. Св. п. Мирослава була дійсно виїмковою індивідуальністю. Маючи високі духові прикмети, вона зуміла з'єднати серця і приязнь тих, що її знали. Особливу любов і пошану вона мала у тисячах учнів під час 55-літньої учительської праці в Україні, Австрії, Арґентині та ЗСА.

Покійна народилась 13-го квітня 1905 року у родині Юлії (з Ференцевичів) та Івана Кутковських зі Стрия. Учительський Семінар Василіянок закінчила Мирослава у Львові. Одружена була з радником, тоді оперовим співаком Львівської Опери Маркіяном Винницьким, сином пароха Стрия. Під час Другої світової війни покійна з мужем і донькою Богданною виїхали до Відня. До 1948 року родина Винницьких перебувала у таборах переселенців в Австрії. Того ж року Мирослава виїхала зі свїм мужем і дочкою до Арґентини і поселились у Буенос Айрес, де відразу включились у суспільне життя місцевої української громади. По смерті чоловіка Мирослава виїхала з Богданною до Лос Анджелесу, де вчила в українській „Рідній Школі".

Не зважаючи на свій похилий вік, св. п. Мирослава відвідувала Україну щоб там взяти участь у торжественному святкуванні незалежности української держави. Її високо патріотичний світогляд, її любов природи і турботи за розв'язку екологічних питань надали їй образ модерної жінки, жінки нової доби.

Хай американська земля буде їй пером.

Богданна Винницька

ЗА МИНУЛУ ЗИМУ в Москві, російській столиці, замерзло 250 осіб. Як інформує аґентство Інтерфакс, причиною всіх цих смертей було алькоголічне сп'яніння. Аґентство підкреслює, що біда полягає не в самому тільки алькоголі, але й у тім, що мешканці столиці, як і всіх інших російських міст, вже давно перестали звертати увагу на п'яних у громадських місцях і на вулицях.

У ЗВ'ЯЗКУ З ТИМ що після арешту у Вашінґтоні Еймсів, які були московськими шпигунами, у впливових американських колах виникли сумніви щодо доцільности допомоги З'єднаних Стейтів для Росії, російське керівництво розгорнуло відповідну кампанію, метою якої є довести, що західні розвідки діють так само активно в Росії. Десять днів тому російська контррозвідка повідомила про арешт одного з керівників оборонної промисловости Росії, який працював для англійської розвідки. Відтак в Москві оприлюднено заяву, що американський дипломат намагався завербувати двох російських громадян. А в четвер, 10-го березня, московське інформаційне агентство Ітарфакс повідомило, що російська контррозвідка арештувала шпигуна, який працював для Німеччини.

Нові навчальні програми в Інституті ім. Митрополита А. Шептицького

Оттава. Починаючи від вересня 1994 року, студенти, які вписуються на богословські студії при Університеті св. Павла в столиці Канади, зможуть вибирати між західніми (римо-католицькими) і східньо-християнськими навчальними програмами на рівні першого циклю (undergraduate).

Університет св. Павла зі своїм видатним богословським факультетом — це перший університет, який дає студентам можливість вибирати між програмами, що наголошують традиції християнського Сходу та Заходу. Це великий здобуток і для українців-католиків, і для східніх католиків та православних, які раніше мусіли записуватися в західні богословські програми, з можливим доповненням одного-двох східніх предметів серед опціональних курсів. Тепер ці східні християни можуть вглибитися в свою власну східню традицію, беручи три-чверті академічних кредитів у безпосередньо східніх предметах, а накінець одержуть диплом, на якому ясно зазначено, що вони студіювали східньо-християнське богослов'я.

Перша з програм — це тридцятикредитовий Сертифікат східньо-християнських студій. Звичайно ця програма триває один шкільний рік, але її можна докінчувати на базі доривочних студій (part-time). Студенти беруть десять предметів на рівні бакалявра, з яких принаймні сім мусять бути зі східньо-християнських студій. Вимагається курс зі Святого Письма, а останні два — опціональні. Ця програма ідеальна для тих студентів, які бажають усучаснити своє знання предмету, доповнити раніші богословські студії, які, можливо, були в чисто західньому амбієнті, та для тих, які не можуть присвятити три роки для завершення ступеня бакалявра східньо-християнської теології. Цей цертифікат рівнож можна здобути через повторну участь в інтенсивних літніх програмах у Свято-Преображенському монастирі в Каліфорнії, що їх уряджує Інститут щороку в червні-липні (у 1994 році — від 18-го червня до 16-го липня).

Дев'ятдесяткредитовий бакалявреат теології (східньо-християнські студії) існує в двох формах: є цивільний бакалявреат, який надається спільно з Оттавським державним Університетом, та папський або церковний бакалявреат, який має подібні вимоги, але передбачає соліднішу підготову з філософії.

Бакалявреат східньо-християнської теології нормально вимагає трьох років студій. Студентові треба мати один рік університетських студій поза тринадцятою клясою, щоб стати прийнятим як регулярний студент. Студії можуть бути повноштатними або доривочними, відповідно до потреб студента. Кредити з літніх курсів Інституту в Свято-Преображенському монастирі можна використати до обох бакалявреатів.

Інститут східньо-християнських наук ім. Митр. Андрея Шептицького — це академічний відділ богословського факультету Університету св. Павла. Тому студенти, вписані в західні програми навчання, також можуть вибирати, як доповняючі предмети, курси Інституту ім. Митр. Андрея. Університетські власті очікують глибокого пізнання власної традиції та здорового обміну думок і світоглядів між східніми і західніми студентами. Ректор Університету св. Павла о. П'єр Гуртубіз часто підкреслює заяву Папи Івана Павла II про те, що Церква потребує „дихати знов двома легенями — східнім і західнім". „Надіємося, що саме це станеться тут, при Університеті св. Павла", — додає о. ректор.

Вищезгадані програми плянуються вже від 1989 року. Одержали остаточне потвердження від сенатів Університету св. Павла та Оттавського державного Університету літом 1993 року. Координаційна Комісія Інституту східньо-християнських наук ім. Митр Андрея Шептицького під сучасну пору опрацьовує пропозицію програм маґістерки, ліценціяту та докторату східньо-християнської теології. Над потвердженням та впровадженням в життя цих вищих студій треба буде ще попрацювати. Коли до цього дійде остаточно, то Університет св. Павла буде першим університетом у західній гемісфері з програмами східньо-християнських студій, від бакалявреату до докторату. Зі своєю могутньою бібліотекою та іншою, дослідчою інфраструктурою цей Університет може дійсно зайняти передове становище в ділянці східньо-християнських студій.

Хто бажав би одержати дальші інформації про навчальні програми Інституту східньо-християнських наук ім. Митр. Андрея Шептицького, може звертатися на адресу: Sheptytsky Institute, Saint Paul University, 223 Main St., Ottawa, ON, K1S 1C4 Canada; tel.: (613) 236-1393, ext.: 2332; fax.: (613) 782-3026.

Секретаріят Інституту східньо-християнських наук ім. Митр. Андрея Шептицького

Повернення „Жовтого князя" В. Барки до ЗСА

В кінці минулого року сталася немаловажна подія в загальній програмі ознайомлення Америки з Україною в ділянці культурного обміну. Йдеться про двотижневу демонстрацію (від 15 до 28 грудня 1993 р.) художнього фільму молодого київського режисера Олеся Янчука „Голод-33" в нюйоркському кінотеатрі Філм-форум. Перед цим фільм показували в Едмонтоні та Чикаго. Плянується показ у Вашінґтоні та Філядельфії.

Фільм користувався успіхом у глядачів та американської критики. Його могли дивитися не тільки українці, але й багато американців. Бо, озвучений українською мовою, має субтитри англійською.

Про широкий і позитивний відгук американської критики на цей фільм подрібно написала газета „Свобода" з 24-го грудня минулого року. Редактор Ольга Кузьмович подала надзвичайно цінний огляд американської преси за грудень. В тому числі таких поважних газет як „Ню Йорк Таймс", „Дейлі Нюс", „Ню Йорк Пост", а також відгук фільмового актора, українця за походженням, Джека Піленса.

Не втримаюсь від спокуси процитувати з цього огляду висловлювання фільмового критика Билла Гофмана „Ню Йорк Пост": „Це є надзвичайний фільм, зворушливий, безцінний у своїй правді про безконечну нелюдськість людини". І далі продовжує, що для американських глядачів це буде найболючіший фільм, який вони могли бачити в житті.

Значення висвітлення цього фільму, як і зустрічей з глядачами його режисера Олеся Янчука, який ще недавно перебував тут, в Америці, важко переоцінити. Бо він сприяє дальшому розголосу серед американської публіки страшного злочину лідерів колишньої комуністичної імперії. Злочину нелюдського знищення голодом 7 мільйонів українців. Злочину, який вдома скривали від світу майже 60 років. В рік трагічної дати з часу проведення цього геноциду фільм доповнює ту інформацію, яку подали американцям тут всі без винятку українські громади, відзначаючи широко 60-ліття голодомору.

Чи може кінострічка „Голод-33" конкурувати з всесвітньовідомим фільмом Славка Новицького „Жнива розпачу"? Ні, бо це різні твори, зроблені на різних матеріялах. Чи можна назвати фільм значним творчим здобутком його творчого колективу — режисера, акторів, композитора? Так. Хоч, можливо, і не без деяких зауважень. Від початку до кінця фільм тримає глядача в такій емоційній напрузі, яка під силу лише добротно зробленим художнім творам. Не кажучи вже про ту цінну правдиву інформацію, яку містить його сюжет.

Чи мусимо ми віддати належне ініціятиві, ідеї і творчим зусиллям його режисерові, який попередньо вивчив у Гарварді цю тему і нею „захворів"? Теж безсумнівно.

Але, думаю, зі мною погодяться творці фільму (як і його глядачі), коли скажу, що в числі перших його авторів необхідно назвати Василя Барку і його роман „Жовтий князь", за сюжетом якого написаний сценарій цього фільму.

Вважаю, що про співавтора цього кінотвору варто більш подрібно сказати ще й тому, що цьому українському письменникові саме в цей рік (1993) виповнилося 85 років. Цю дату ніяким чином не відзначила українська громада, як тут звичайно водиться. Не було ніяких офіційних вітань. Бо цього, можливо, не хотів сам ювіляр, вірніше, проявив байдужість. Бо абсолютно позбавлений нашої національної (що там гріха таїти!) амбітности. Бо вже понад 30 років обрав такий спосіб життя: нехтування всього матеріяльного, байдужість до слави. Живе на своїй Верховині у Ґлен Спеї тихо, самітньо, незамітно, невибагливо. Живе інтенсивним творчим життям (виконує взяту обітницю служити творчістю Христовій істині). Продовжує плідно працювати. Не нарікає, що його мало читають тут (адже поеми його багатотомні важкі для сприймання). Каже: „Мій час прийде лиш після моєї смерти, в XXI столітті". Має дуже гостру пам'ять, очі світяться християнською добротою. Завдячує сусідам, небагаточисленним друзям, що інколи допомагають. Безконечно вдячний Українському Братському Союзові, що дав йому притулок і безкоштовне проживання. Надіється на приїзд сина Юрія Очерета, професора університету (проживає в Мелітополі), якого не бачив від 1942 року, та внучок Оксани і Оленки. Радіє тому, що кандсько-українське видавництво „Орій" в Києві розпочало інтенсивний випуск його творів (надруковано вже роман-притчу „Спокутник і ключі землі", епічну поему „Судний степ", третій том лірики „Океан"). Слідкує за пресою щодо подій в Україні, живе Україною, цінує будь які візити людей з рідної землі.

І безконечно радий і гордий з того, що фільм, зроблений за його романом „Жовтий князь" і про який йдеться в цій статті, мав вплив на результати референдуму в Україні в 1991 році. Його напередодні подивилося 27 млн. телеглядачів. І преса писала про це в свій час.

Цікава історія подорожі цього роману в Україну і його повернення до ЗСА у вигляді фільму „Голод-33". Він вперше був надрукований в 1962 році. Ще тоді паризька газета „Фіґаро Літерер" назвала його „найкращим твором про трагічний період в новій історії України і людства. А в 1981 році, після надрукування його французькою мовою, відзначений Почесною грамотою Загальнофранцузького комітету як зразок християнської книги для сучасности.

А в Україні роман вперше появився нелеґально. Його зумів перевезти в Київ в 1985 році професор Роман Воронка і передати Лесеві Танюкові. Останній переклав на російську мову і надрукував згодом (а це вже були часи ґорбачовської перебудови) в одному з російських художніх журналів. (До речі, Лесь Танюк є одним із співавторів сценарію фільму). Роман Воронка таким же сміливим чином продовжував знайомити окремих українських читачів і в наступні роки. А масовий український читач познайомився з цим непересічним романом вже в 1990 році, після надрукування його в київському видавництві „Дніпро" завдяки зусиллям академіка Миколи Жулинського (його ж передмова). Лиш з того часу ми в Україні відкрили для себе ім'я Василя Барки. „Жовтий князь" — твір-звинувачення користується великим попитом читачів в усіх публічних бібліотеках. Цей художній твір, поряд з документальними матеріялами, міститься на всіх наочних стендах в рік відзначення 60-ліття голоду в Україні.

Сам Василь Барка так пояснює успіх свого твору: „Я писав про те, що сам пережив. Я теж був на межі смерти, тримався за паркан, шкіра тріскалась і текла сукровиця. Якби особисто не пережив все те, так переконливо не написав би".

Отже, трагічна Правда — основний герой роману, який майстерно написав в еміграції талановитий художник, він же свідок подій — Василь Барка. Ця Правда, що леденить душу, перенесена на екран представником наступного покоління Олесем Янчуком. Разом зі своїм вдало підібраним творчим талановитим колективом, він сам пізнав її лише не так давно, і пропустив через серце. Людини і митця.

До речі, молодий режисер тепер працює над фільмом, що відтворить події 1947—1951 рр. в окупованій Німеччині, коли „побєдітєлі" намагалися повернути на „родіну" втікачів з України, майбутніх політичних еміґрантів другої хвилі. Це теж значна біла пляма в нашій історії саме для наших людей в Україні.

То хай ця інформація буде хоч маленькою даниною вдячности тим, хто причетний до відтворення Правди як на папері, так і на екрані. Правди, яку пізнає весь світ.

А Василя Барку маємо нагоду привітати ще й з ювілеєм. А якби хтось з читачів захотів висловити авторам свої думки, то подаємо їх адреси: Mr. Wasyl Barka, P.O. Box 102, Glen Spey, N.Y. 12737.

Олесь Янчук, кінорежисер-постановщик: Київ 252057, пр. Перемоги, 44, кіностудія ім. Довженка, факс (044) 472-50-59.

Ліда Корсун

ВЕРХОВНИЙ СУД Росії задовольнив скаргу групи прокураторів, які опротестували рішення військової колеґії, згідно з яким дістали амнестію особи, причетні до спроби державного перевороту в серпні 1991 року. Цю кримінальну справу буде відновлено. Рішення Державної думи щодо негайної амнестії для організаторів обох московських путчів — серпневого 1991 року і жовтневого 1993 року — набере чинности лише тоді, коли судові органи доведуть процес до логічного кінця — виправдання або засудження винних.

КЕРІВНИЦТВО ЕВРОПЕЙСЬКОГО союзу підтримало вимогу палестинців щодо „міжнародної присутности" на західньому березі Йордану і в смузі Ґази, оскільки багатонаціональний мироносний континґент міг би тут ґарантувати безпеку палестинців. Ізраїльські лідери категорично висловилися проти прибуття в країну „голубих шоломів". В той час, як провідники ЕС виступають за „міжнародну присутність", представники країн — членів Европейського союзу покищо не мають наміру посилати в Ізраїль своїх вояків — принаймні до того моменту, поки ООН не звернеться до них з конкретною пропозицією.

ЗМІНА АДРЕСИ

До Адміністрації „Свободи"

30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302

Прошу змінити мою адресу:

„Свободи" ☐ „Українського Тижневика" ☐ „Веселки" ☐

Моя СТАРА АДРЕСА була:

Число Відділу (якщо член УНС) ....

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

На зміну адреси проситься обов'язково долучити $1.00.
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ ВІД 1-2 ТИЖНІВ